

Παραδοτέο 4.2 Συνοδευτικό Εγχειρίδιο για το παιχνίδι Hate Out! Ψηφιακοί πόροι για εκπαιδευτικούς

Document control sheet

Project	Learn, Engage, Act: Digital tools to prevent and counter hate speech Online LEAD-Online
Call identifier	CERV-2021-EQUAL
Grant Agreement N°	101049379
Coordinator	SDA (ASSOTSIATSIA ZA RAZVITIE NA SOFIA)
Work package	WP4
Work package leader	Hellenic Open University
Related tasks	Task 4.2
Deliverable title	Handbook with Hate Out! resources for educators
Deliverable nature	Handbook
Dissemination level	Public
Lead Beneficiary	FORMA.Azione
Contributing partners	ZARA, SDA, Hellenic Open University, FutureNeeds, Associatia Divers, Center for Peace
Authors	Sylvia Liuti, Giulia Soldati
Reviewer(s)	
Version	1.0
Total number of pages	32
Issue date	01 Dec 2023

PA

Αποποίηση ευθυνών

**Co-funded by
the European Union**

Το έργο **LEAD-Online** έχει χρηματοδοτηθεί από το CERV.

Οι πληροφορίες και οι απόψεις που εκτίθενται σε αυτήν την έκθεση είναι του/των συγγραφέα/ών και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα την επίσημη γνώμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε τα θεσμικά όργανα και οι φορείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε οποιοδήποτε πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό τους μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνο για τη χρήση που μπορεί να γίνει των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτά.

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα

Document control sheet	1
Αποποίηση ευθυνών	3
Περιεχόμενα	4
1. Τι είναι το έργο LEAD Online ;	5
2.1 Τι είναι το παιχνίδι Hate Out! ;	5
2.2 Τρόποι προσέγγισης, προειδοποιήσεις και συμβουλές.	5
3. Πότε και πως πρέπει να χρησιμοποιηθεί το παιχνίδι Hate Out!;	6
4. Σαν εκπαιδευτικός, γιατί χρειάζεται να χρησιμοποιήσω ένα βιντεοπαιχνίδι στην τάξη μου;	7
5. Πως λειτουργεί το παιχνίδι Hate Out!	7
6. Πώς μπορώ να ενσωματώσω το παιχνίδι Hate Out! στις δραστηριότητες της τάξης;	11
7. Πού μπορώ να μάθω περισσότερα για τη ρητορική μίσους και τη ρητορική μίσους στο Διαδίκτυο;	1
8. Πηγές για να μάθετε περισσότερα	8

ΡΑ

1 . Τι είναι το έργο LEAD Online ;

Το έργο LEAD Online (Μάθε, Ασχολήσου, Δράσε: Ψηφιακά Εργαλεία για την Πρόληψη και την Αντιμετώπιση της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο.) πραγματεύεται την ανάγκη για την ενίσχυση της κριτικής σκέψης και των δεξιοτήτων ψηφιακής παιδείας και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στους νέους, κάτι που συνδέεται με τα χαμηλά επίπεδα αναφοράς και την «κανονικοποίηση» της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο . Το έργο έχει ως σκοπό να ενδυναμώσει τους νέους, τους εκπαιδευτικούς, τους δημοσιογράφους και τους ακτιβιστές των μέσων κοινωνικής δικτύωσης σε 7 χώρες (Αυστρία, Βουλγαρία, Κύπρος, Κροατία, Ιταλία, Ελλάδα, Ρουμανία) με αποτέλεσμα να γίνουν φορείς αλλαγής :

1. Εκπαιδύοντας τους να αναγνωρίζουν την ρητορική μίσους και υποκείμενες μορφές μισαλλοδοξίας, προκαταλήψεων και των διακρίσεων, χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση βασισμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα.
2. Παρέχοντας τους καινοτόμα ψηφιακά εργαλεία για την ταξινόμηση, αποκωδικοποίηση και την αντιμετώπιση της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο.
3. Δημιουργώντας μια αφετηρία συζητήσεων για την διαδικτυακή ρητορική μίσους προωθώντας στάσεις και συμπεριφορές που σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα.

2 . 1 Τι είναι το παιχνίδι Hate Out! ;

Το παιχνίδι Hate Out! είναι ένα διαδραστικό εκπαιδευτικό εργαλείο που έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του έργου LEAD Online και απευθύνεται κυρίως σε μαθητές γυμνασίου και λυκείου ηλικίας 14-19 ετών. Έχοντας απώτερο σκοπό την ενδυνάμωση των νέων, των εκπαιδευτικών, των μέσων ενημέρωσης και των ακτιβιστών των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Το παιχνίδι Hate Out! σκοπεύει να εκπαιδεύσει τους χρήστες στον εντοπισμό, την αποκωδικοποίηση και την αντιμετώπιση της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο με κατάλληλους τρόπους, εκθέτοντας τους σε ρεαλιστικά σενάρια ρητορικής μίσους. Ο παίκτης, ως μαθητής-χρήστης αναλαμβάνει τον ρόλο του δημιουργού μιας κοινότητας και συμμετέχει σε σενάρια παιχνιδιών στα οποία έρχεται αντιμέτωπος με γεγονότα ρητορικής μίσους. Ανάλογα με τις ενέργειες του ενάντια στην κακόβουλη εισβολή ρητορικής μίσους, οι δεσμοί της κοινότητας είτε θα ενισχυθούν είτε θα διασπαστούν.

2 . 2 Τρόποι προσέγγισης, προειδοποιήσεις και συμβουλές.

Στις επόμενες παραγράφους παρουσιάζονται πιθανές δραστηριότητες για την ενσωμάτωση του παιχνιδιού Hate Out! στην εργασία σας με στόχο να σας εμπνεύσει και να αυξήσει την δημιουργικότητα σας όταν απευθύνεστε στο θέμα της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο . Οι δραστηριότητες μπορούν να προσαρμοστούν στην ηλικία, στο μέγεθος της ομάδας, στο περιβάλλον και στις ανάγκες της εκάστοτε ομάδας.

Σημαντικές γνώσεις: Το παιχνίδι Hate Out! φέρνει τους χρήστες αντιμέτωπους με ρεαλιστικά σενάρια ρητορικής μίσους και ασχολείται με θέματα που απασχολούν τους νέους. Το παιχνίδι παρουσιάζει ένα ευρύ φάσμα γνώσεων και εμπειριών στα αντίστοιχα θέματα οποία ενδέχεται να επηρεάσουν τους χρήστες. Τα θέματα και τα σενάρια στο παιχνίδι Hate Out! περιλαμβάνουν περιεχόμενο μίσους που μπορεί να φέρει στην επιφάνεια δυσάρεστες αναμνήσεις και εμπειρίες καθώς επίσης και να οδηγήσει σε φόβο υποτίμησης και βίας στην ομάδα. Για αυτόν τον λόγο η συμμετοχή είναι εθελοντική! Στην περίπτωση στην οποία οι συμμετέχοντες είναι αναστατωμένοι με οποιονδήποτε τρόπο ή αν υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την συμμετοχή τους σε δραστηριότητες που επικεντρώνονται στην διαδικτυακή ρητορική μίσους προτείνεται η δημιουργία ενός ασφαλή χώρου και προσκαλέστε τους να αναζητήσουν κατάλληλη υποστήριξη από δασκάλους γονείς, κηδεμόνες ή εκπαιδευτές. Θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα να αποχωρήσουν είτε προσωρινά είτε

οριστικά από την τάξη/ εκδήλωση. Εάν αποφασίσουν να μην συμμετάσχουν ή να μην ασχοληθούν με το θέμα δεν θα πρέπει να αναγκαστούν να δώσουν εξηγήσεις για αυτή τους την αντιμετώπιση και θα πρέπει εξαρχής να έχουν προετοιμαστεί εναλλακτικές δραστηριότητες. Είναι απαραίτητο να προσεγγιστεί η ομάδα με προσοχή και ευαισθησία.

Οι παρακάτω συμβουλές θα σας βοηθήσουν να δημιουργήσετε και να εξασφαλίσετε ένα άνετο και ασφαλές περιβάλλον για όλους τους συμμετέχοντες:

- Είναι χρήσιμο να εξηγηθεί στους συμμετέχοντες στην αρχή της οποιασδήποτε δράσης ποια θέματα και μορφές ρητορικής μίσους και διακρίσεων θα συζητηθούν.
- Κάθε άτομο θα πρέπει να αποφασίσει μόνο του το τι θέλει να μοιραστεί για τον εαυτό του και δεν πρέπει να υπάρχει πίεση για να μοιραστεί οτιδήποτε καθώς επίσης πρέπει να προστατευτούν τα προσωπικά δεδομένα των συμμετεχόντων.
- Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να έχουν στην διάθεση τους επιλογές για το πως μπορούν να προστατευτούν όταν θεωρήσουν ότι η δράση είναι υπερβολική (π.χ. να φύγουν από την αίθουσα, να απευθύνουν το πρόβλημα σε ένα φίλο/εμπιστευτικό άτομο, να συμμετέχουν παθητικά κ.λ.π.)
- Μπορεί να είναι σημαντικό για τους συμμετέχοντες να κάνουν ερωτήσεις, να αντιμετωπίζουν προβλήματα ή να λαμβάνουν πληροφορίες μετά την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων. Συνεπώς είναι λογικό να υπάρχει προγραμματισμένος χρόνος για αυτό και να το επισημαίνετε στους συμμετέχοντες από την αρχή. Είναι χρήσιμο να έχετε διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τις σχετικές υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλών(σχολική κοινωνική εργασία, συμβουλευτικά κέντρα, κ.λπ.) και εάν είναι απαραίτητο να παρέχετε υποστήριξη.
- Ο καθορισμός βασικών κανόνων θα μπορούσε να είναι μια αφετηρία για την δράση. Παρακάτω παρατίθεται ένα σύντομο παράδειγμα κανόνων.

Βασικοί Κανόνες:

- Ακούστε για να καταλάβετε.
- Ακούστε ενεργά και σεβαστείτε τους άλλους όταν μιλάνε.
- Μιλήστε μέσα από την καρδιά σας.
- Επικεντρωθείτε στις εργασίες.
- Συμμετέχετε στο μέγιστο των δυνατοτήτων σας.
- Εξασκηθείτε στην φροντίδα του εαυτού σας: χρησιμοποιήστε τον κανόνα του εσωτερικού-στοπ.

3 . Πότε και πως πρέπει να χρησιμοποιηθεί το παιχνίδι Hate Out!;

Εάν είστε ακτιβιστής μέσωσ ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης, μέλος μιας ΜΚΟ ή influencer μπορείτε να προωθήσετε το παιχνίδι Hate Out! μέσω των διαδικτυακών σας καναλιών και κατά την διάρκεια ειδικών εκδηλώσεων που μπορείτε να οργανώσετε με τον οργανισμό σας ή σε συνεργασία με κάποιον φορέα της επιλογής σας, πιθανώς με κάποιον που έχει ήδη εμπειρία με θέματα τέτοιου είδους.

Εάν είστε εκπαιδευτικός, το μάθημα της αγωγής του πολίτη θα μπορούσε να είναι η τέλεια στιγμή για να εισάγετε το παιχνίδι Hate Out!. Επίσης σε ένα μάθημα Αγγλικών θα υπήρχε η δυνατότητα να παίξετε το παιχνίδι στα Αγγλικά σε μια χώρα όπου τα αγγλικά δεν είναι η πρώτη γλώσσα. Αν όχι στην τάξη, θα μπορούσε να παρουσιαστεί το παιχνίδι σε κάποιες άλλες ειδικές περιστάσεις, όπως ένα είδος ανοιχτής ημέρας/ ημέρας ενημέρωσης ή μια σχολική γιορτή.

Και στις δυο περιπτώσεις, θα μπορούσατε να επιλέξετε μια από τις Διεθνείς Ημέρες που ορίζονται από τα Ηνωμένα Έθνη ή την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να δώσετε ακόμα μεγαλύτερη σημασία στην δράση

σας και να ευαισθητοποιήσετε το θέμα. Στις 18 Ιουνίου, για παράδειγμα, ο ΟΗΕ γιορτάζει την Παγκόσμια Ημέρα για την Καταπολέμηση της Ρητορικής Μίσους, η οποία θα μπορούσε να είναι η τέλεια ημερομηνία για να παρουσιάσετε το παιχνίδι στο κοινό σας. Μια άλλη έγκυρη εναλλακτική θα μπορούσε να είναι η Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου, στις 6 Φεβρουαρίου. Εάν χρειάζεστε διαφορετική ημέρα, μπορείτε να βρείτε τον πλήρη κατάλογο των Διεθνών Ημερών και Εβδομάδων που καθιέρωσε ο ΟΗΕ στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.un.org/en/observances/list-days-weeks>. Στην πραγματικότητα, κάποιες άλλες θα μπορούσαν να είναι εξίσου κατάλληλες, όπως η Παγκόσμια Εβδομάδα Παιδείας για τα Μέσα και την Πληροφορική της UNESCO (24-31 Οκτωβρίου)

4. Σαν εκπαιδευτικός, γιατί χρειάζεται να χρησιμοποιήσω ένα βιντεοπαιχνίδι στην τάξη μου;¹

Τα βιντεοπαιχνίδια αποτελούν σταθερό μέρος της κυρίαρχης βιομηχανίας ψυχαγωγίας για λίγο περισσότερα από πενήντα χρόνια και δεν είναι μυστικό ότι προσφέρουν επίσης πολλά οφέλη στην διαδικασία εκμάθησης. Μεταξύ αυτών, μπορούμε σίγουρα να βρούμε συναισθηματική σύνδεση με την παρουσίαση πραγματικών καταστάσεων, που διεγείρει τα κίνητρα και την ανάπτυξη δεξιοτήτων στρατηγικού σχεδιασμού, επίλυσης προβλημάτων και λήψης αποφάσεων. Η προσέγγιση που προσφέρουν είναι προσανατολισμένη σε δράσεις, όπου μαζί με την ελευθερία να κάνετε λάθη να ξεκινήσετε από την αρχή, καθώς και την ευκαιρία μάθησης με αυτόνομο τρόπο, είναι όλα στοιχεία που βάζουν τον εκπαιδευόμενο στο επίκεντρο της δράσης και ενθαρρύνουν την ουσιαστική μάθηση. Η παρατήρηση, η ανάγνωση και η λογική σκέψη είναι άλλες πτυχές του συνόλου των δεξιοτήτων του ατόμου που τα βιντεοπαιχνίδια μπορούν να βελτιώσουν. Η έρευνα προωθεί επίσης τη χρήση τέτοιων εργαλείων για την έκθεση των παικτών σε ορισμένες αξίες, την προώθησή τους καθώς και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης των χρηστών. Υπό το πρίσμα αυτών των συλλογισμών, είναι εύκολο να δούμε πως το παιχνίδι Hate Out! θα μπορούσε να αποτελεί βασικό σύμμαχο για να βοηθήσει τους χρήστες να κατανοήσουν γενικότερα το φαινόμενο της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο και πως να το αντιμετωπίσουν με υπευθυνότητα.

5. Πώς λειτουργεί το παιχνίδι Hate Out!

Ο χαρακτήρας του/της παίκτη-τριας είναι ένα μικρό ρομπότ που έχει το ρόλο του υπερασπιστή της κοινότητας – και πρέπει να περιηγηθεί σε 9 διαφορετικά σενάρια παιχνιδιού. Τα σενάρια αυτά δείχνουν διάφορους τρόπους με τους οποίους μπορεί να εκδηλωθεί η διαδικτυακή ρητορική μίσους και τις επιβλαβείς συνέπειές της. Όλα τα σενάρια είναι εμπνευσμένα από πραγματικά γεγονότα και επεισόδια που έχουν αναφερθεί στις ειδήσεις. Τα πραγματικά περιστατικά τροποποιήθηκαν για εκπαιδευτικούς σκοπούς, ώστε να μπορούν να παρουσιαστούν ως πιο γενικά παραδείγματα Ρητορικής Μίσους επιδιώκοντας να αποφευχθεί η περαιτέρω διάδοση περιεχομένου μίσους. Εάν ενδιαφέρεστε να διαβάσετε σχετικά με το υπάρχον πλαίσιο στις χώρες των εταίρων του έργου, προκειμένου να αποκτήσετε καλύτερη αντίληψη σχετικά με τα σενάρια του παιχνιδιού, μπορείτε να ανατρέξετε στη [Έκθεση των αποτελεσμάτων του Εργαλείου Αυτό-αξιολόγησης για την Ρητορική Μίσους καθώς και των Οντολογιών Ρητορικής Μίσους](#).

¹ De Aguilera, Méndiz, "Video Games and Education (Education in the Face of a "Parallel School")", in *ACM Computers in Entertainment*, Vol. 1, No. 1, October 2003.

Κάθε σενάριο ανοίγει με μια σύντομη περιγραφή που παρουσιάζει το πλαίσιο μέσα στο οποίο εκτυλίσσεται το επεισόδιο Ρητορικής Μίσους. Μετά από αυτό, οι εμπλεκόμενοι χαρακτήρες αναλαμβάνουν δράση, για παράδειγμα αναρτούν επιθετικό περιεχόμενο ή λαμβάνουν σχόλια μίσους. Τότε ο/η παίκτης/-τρια καλείται να πάρει μια απόφαση: θα πρέπει να απαντήσει στο περιστατικό ρητορικής μίσους επιλέγοντας μία από τις πέντε πιθανές αντιδράσεις. Κάθε απόφαση έχει άμεσο αντίκτυπο στην κοινότητα και τις σχέσεις ανάμεσα στα μέλη της, κάτι που, μαζί με την σχετική ανατροφοδότηση που λαμβάνει ο/η παίκτης-τρια, δείχνει εάν η απάντηση ήταν περισσότερο ή λιγότερο αποτελεσματική.

Μετά την ολοκλήρωση όλων των σεναρίων, ο/η παίκτης-τρια λαμβάνει επίσης συνολική ανατροφοδότηση που θα του δώσει μια γενικότερη εικόνα της απόδοσής του/της στο παιχνίδι. Επιπλέον, θα κληθεί αν θέλει, να επαναλάβει το παιχνίδι ή/και ορισμένα σενάρια, προκειμένου να επιτύχει καλύτερο αποτέλεσμα και επομένως να αναπτύξει μια πιο αποτελεσματική αντίδραση στη δεδομένη κατάσταση.

Μπορείτε επίσης να χρησιμοποιήσετε το παιχνίδι ως μέσο, για να αντιμετωπίσετε μια συγκεκριμένη οπτική γωνία του ζητήματος της διαδικτυακής Ρητορικής Μίσους, αποφασίζοντας να παίξετε μόνο ένα σενάριο που περιλαμβάνει έναν συγκεκριμένο τύπο περιστατικού (με άξονα το φύλο, φαινόμενα ρατσισμού, την εμφάνιση κ.λπ.). Ο παρακάτω πίνακας μπορεί να είναι χρήσιμος για το σκοπό αυτό.

Μόλις παιχτεί ένα σενάριο, το εικονίδιο που το αντιπροσωπεύει απενεργοποιείται: επομένως, ο/η παίκτης-τρια θα πρέπει να ολοκληρώσει το παιχνίδι και να το ξεκινήσει ξανά, για να μπορέσει να επαναλάβει κάποιο συγκεκριμένο σενάριο.

Ακολουθεί μια σύντομη επισκόπηση των 9 σεναρίων του παιχνιδιού:

PA

	Τύπος Ρητορικής Μίσους	Συμφραζόμενα/ Πλαίσιο	Περιγραφή
Σενάριο 1	Ρητορική μίσους με βάση την εθνικότητα/εθνότητα. Ρητορική μίσους εναντίον της ελευθερίας του λόγου	Αθλητισμός, ποδόσφαιρο, δημιουργοί περιεχομένου· δημοσιογραφία	Κατά τη διάρκεια μιας συνέντευξης μετά από έναν αγώνα της εθνικής ομάδας, ο προπονητής κάνει προσβλητικά και υποτιμητικά σχόλια κατά της αντίπαλης ομάδας. Ενώ ένας influencer δημοσιεύει tweets για την υποστήριξη του προπονητή, δημοσιογράφοι και ακτιβιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων κάνουν εκστρατεία τόσο απέναντι στον προπονητή όσο και στον influencer, ώστε να ζητήσουν συγγνώμη από την ξένη ομάδα. Οι ίδιοι οι δημοσιογράφοι γίνονται στόχος ρητορικής μίσους.
Σενάριο 2	Ρητορική μίσους εναντίον της ελευθερίας του λόγου	Δημοσιογραφία, ελευθερία του λόγου, απειλή προς τον Τύπο από ακροδεξιές οργανώσεις	Ένας δημοσιογράφος αναγκάζεται να ζει υπό την προστασία της αστυνομίας λόγω των εκφοβισμών που δέχθηκε από μια ακροδεξιά ομάδα που ερευνούσε. Με τη δράση τους υποκινούσαν άτομα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να προβούν σε βίαιες ενέργειες, ενώ η

PA

			Ένωση Δημοσιογράφων στέκεται στο πλευρό του απειλούμενου συναδέλφου.
Σενάριο 3	Ρητορική μίσους με βάση την εθνικότητα/εθνότητα	Αθλητισμός, ποδόσφαιρο, οπαδοί, Παγκόσμιο Κύπελλο, πολιτική	Μια εθνική ομάδα ποδοσφαίρου συγκεντρώνει μερικές απροσδόκητες νίκες στο Παγκόσμιο Κύπελλο. Οι ηχηροί πανηγυρισμοί των οπαδών της ομάδας αυτής σε πολλές πόλεις της χώρας φιλοξενίας προκαλούν έντονη κριτική από τους ντόπιους και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης σύντομα γεμίζουν με περιεχόμενο μίσους. Ένας ντόπιος πολιτικός γράφει επίσης μερικές ρατσιστικές αναρτήσεις και μετά δικαιολογείται ότι οι προθέσεις του δεν ήταν επιβλαβείς.
Σενάριο 4	Ρητορική μίσους με βάση την εθνικότητα/εθνότητα και τη θρησκεία	Πολιτική, ακτιβισμός, εκλογική διαδικασία	Μια νεαρή πολιτική ακτιβίστρια ανακοινώνει την υποψηφιότητά της ως δήμαρχος για τις επόμενες εκλογές δημοσιεύοντας μια φωτογραφία, αλλά δέχεται σχόλια μίσους για την εθνότητα και τη θρησκεία της.
Σενάριο 5	Ρητορική μίσους με βάση το φύλο και τη σωματική εμφάνιση	Ακτιβισμός, δημόσιο πρόσωπο, σεξισμός, σώμα, μητρότητα	Μια διάσημη ακτιβίστρια για τα δικαιώματα των ζώων και τον τρόπο παραγωγής τροφίμων δημοσιεύει μια φωτογραφία με το νεογέννητο μωρό της. Δέχεται ρητορική μίσους για το σώμα της και σεξιστικά σχόλια από ανώνυμους χρήστες.
Σενάριο 6	Ρητορική μίσους κατά της κοινότητας LGBTQIA+	Τρανσέξουαλ άτομο	Μια τρανσέξουαλ μαθήτρια στο Λύκειο γίνεται στόχος με προσβλητικά και ταπεινωτικά σχόλια στα social media. Φοβάται ότι η αναφορά των περιστατικών στις αντίστοιχες πλατφόρμες δεν θα λύσει το πρόβλημα και δεν μπορεί να μιλήσει με την οικογένειά της, αφού δεν τη στήριξαν κατά τη διάρκεια της φυλομετάβασης.
Σενάριο 7	Ρητορική μίσους με βάση την εθνικότητα/	Μειονότητα, περιθωριοποιημένη κοινότητα, στερεότυπα,	Μετά τη σύλληψη για ληστεία τριών μελών μιας περιθωριοποιημένης κοινότητας, μια ομάδα στο Facebook

	εθνότητα	υποκίνηση σε βία	απαίτησε την αποβολή ολόκληρης της κοινότητας και ξεκίνησε μια διαδικτυακή και δια ζώσης εκστρατεία μίσους, υποδαυλίζοντας φόβο και απειλή βίας.
Σενάριο 8	Ρητορική μίσους με βάση την εθνικότητα/εθνότητα	Ρατσισμός, προσφορά εργασίας, στερεότυπα, υποκίνηση σε ρητορική μίσους	Ο ιδιοκτήτης μιας πιτσαρίας δημοσιεύει την προσφορά μιας θέσης εργασίας στα social media, αλλά δηλώνει ξεκάθαρα ότι δεν θα προσλάβει μετανάστες. Αφού δέχθηκε αντιδράσεις, επιβεβαιώνει τη θέση του και υποκινεί τους οπαδούς του να απαντήσουν με σχόλια μίσους σε όσους εξέφρασαν ανησυχίες αρχικά, προσφέροντας δωρεάν πίτσες σε αντάλλαγμα.
Σενάριο 9	Ντροπιαστικά σχόλια για σωματική εμφάνιση	Influencer, βίντεο, σωματική εμφάνιση, viral περιεχόμενο	Ένας influencer κινηματογραφεί μια γυναίκα σε ένα εστιατόριο και δημοσιεύει το βίντεο με σχόλια για το σώμα της. Η ανάρτηση γίνεται viral και προκαλεί σχόλια μίσους, συν την αντίδραση του θύματος.

PA

Ανάλογα με την επιλογή του/της, όπως ήδη αναφέρθηκε, ο/η παίκτης-τρια θα λάβει μια προσαρμοσμένη ανατροφοδότηση που θα τον/την ενημερώνει πόσο αποτελεσματική ήταν η απάντησή του/της. Στο τέλος του παιχνιδιού, θα παρέχεται επίσης μια συνολική ανατροφοδότηση, που θα δημιουργηθεί με βάση τις αποφάσεις που έλαβε ο/η παίκτης-τρια κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού.

6. Πώς μπορώ να ενσωματώσω το παιχνίδι Hate Out! στις δραστηριότητες της τάξης μου;

Για να κάνετε το παιχνίδι Hate Out! όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικό, θα ήταν σκόπιμο να προγραμματιστεί ένα ολόκληρο μάθημα ή ένα σύνολο δραστηριοτήτων εκπαίδευσης, για να έχουν οι συμμετέχοντες-ουσες τη δυνατότητα να εξοικειωθούν σταδιακά με το θέμα. Εδώ θα θέλαμε να σας δώσουμε μερικά παραδείγματα για το πώς μπορείτε να οργανώσετε ορισμένες δραστηριότητες με θέμα τη Ρητορική Μίσους και τη διαδικτυακή της μορφή.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί στην παράγραφο 2.2, υπάρχει για τους/τις χρήστες-στριες του παιχνιδιού μια προειδοποίηση, έτσι ώστε να είναι έτοιμοι να αντιμετωπίσουν τις ασκήσεις με αυτοπεποίθηση και με την αίσθηση ότι υποστηρίζονται σωστά. Βάλτε ορισμένους βασικούς κανόνες μαζί για να δημιουργήσετε ένα ασφαλές περιβάλλον.

Ως σημείο εκκίνησης προτείνουμε να συμπληρώσετε εσείς σας και στη συνέχεια να υποβάλετε στο κοινό σας το [Εργαλείο Αυτοαξιολόγησης Ρητορικής Μίσους στο Διαδίκτυο LEAD-Online](#). Με αυτόν τον τρόπο μπορείτε πρώτα να εξοικειωθείτε με το θέμα και να επαληθεύσετε τις προηγούμενες γνώσεις σας σχετικά με τη διαδικτυακή ρητορική μίσους. Το εργαλείο αυτοαξιολόγησης διατίθεται σε δύο διαφορετικές εκδόσεις: μία για μαθητές 14-19 ετών και μία για δασκάλους, ακτιβιστές μέσω ενημέρωσης, εργαζόμενους σε ΜΚΟ κλπ.. Οι δύο εκδόσεις έχουν πολύ μικρές διαφοροποιήσεις, κυρίως στην έκταση (η έκδοση των μαθητών είναι ελαφρώς μικρότερη) καθώς και σε μικρές προσαρμογές, που αφορούν την ιδιαίτερη ομάδα-στόχο. Μέσα από μια σειρά ερωτήσεων και καταστάσεων προς αξιολόγηση, ο χρήστης καλείται να αναλογιστεί το επίπεδο συνειδητοποίησής του σχετικά με τη διαδικτυακή ρητορική μίσους, δηλαδή πώς να την αναγνωρίσει και να αντιδράσει σε αυτήν. Αυτός θα είναι ο καλύτερος τρόπος για να αρχίσετε να σκέφτεστε με κριτικό και ενεργό τρόπο τη διαδικτυακή ρητορική μίσους, τις συνέπειές της και τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί.

Σε αυτήν την παράγραφο θα βρείτε μερικές προτάσεις για ένα σχέδιο μαθήματος σχετικά με τη διαδικτυακή ρητορική μίσους: μπορείτε να επιλέξετε τις δραστηριότητες που θεωρείτε πιο κατάλληλες για την ομάδα-στόχο, τις ανάγκες της καθώς και το χρόνο που έχετε διαθέσιμο. Γενικά, μπορείτε να προσαρμόσετε και να συνδυάσετε τις προπαρασκευαστικές και ενημερωτικές δραστηριότητες στο παιχνίδι Hate Out! με τον πιο κατάλληλο τρόπο για τους συμμετέχοντες. Δεν χρειάζεται να εφαρμόσετε όλες τις προτάσεις: απλώς βεβαιωθείτε ότι έχετε επιλέξει μία από κάθε ομάδα (Ενίσχυση κινήτρων, ζέσταμα, εισαγωγή στο θέμα, ρητορική μίσους στο διαδίκτυο: Ορισμός, εξοικείωση, εξοικείωση με τους όρους, παιχνίδι Hate Out!, απολογισμός, κλείσιμο, ολοκλήρωση).²

ΠΑ

²Το παρακάτω υλικό έχει ληφθεί και προσαρμοστεί από το LEAD-Online International Training of Trainers Workbook που αναπτύχθηκε από τη Zara - Zivilcourage & Anti-Rassismus-Arbeit.

Διάρκεια	Δραστηριότητα	Εξήγηση	Υλικά
Ενίσχυση κινήτρου, Ζέσταμα, Εισαγωγή στο θέμα			
10 λεπτά	Κλείστε ραντεβού με τα φίλτρα σας	<p><u>Στόχος</u> : να εξοικειωθείτε με ορισμένες πτυχές της Διαδικτυακής Ρητορικής Μίσους και να στοχαστείτε πάνω σ' αυτές.</p> <p><u>Εργασία</u> : καλέστε το κοινό σας να δημιουργήσει δύο κύκλους, έναν εσωτερικό και έναν εξωτερικό, όπου ο καθένας θα στέκει απέναντι από τον άλλο και θα κάνει συνομιλίες ενός λεπτού σε ζευγάρια. Μετά από κάθε ερώτηση η κύκλοι θα μετακινούνται ώστε να σχηματίζεται ένα νέο ζευγάρι συνομιλητών.</p> <p>Τα ζευγάρια θα πρέπει να συμπληρώσουν τις ακόλουθες δηλώσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ελευθερία έκφρασης σημαίνει για μένα... ○ Τα οφέλη της ύπαρξης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης για μένα είναι... ○ Όταν σκέφτομαι τους κινδύνους του Διαδικτύου, σκέφτομαι... ○ Όταν φαντάζομαι το μέλλον της ανθρώπινης επικοινωνίας σε 20 χρόνια από τώρα, σκέφτομαι... ○ Όταν βλέπω μια φωτογραφία της Γκρέτα Τούνμπεργκ ³στο διαδίκτυο, αισθάνομαι... <p>Αφού τα ζευγάρια ολοκληρώσουν τις συνομιλίες τους, αφιερώστε μερικά λεπτά για να σκεφτείτε μαζί τις ακόλουθες ερωτήσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Για ποια θέματα ήταν πιο εύκολο ή πιο δύσκολο να μιλήσεις και γιατί; ○ Ήταν πιο εύκολο να μιλήσεις ή να ακούσεις; Γιατί; 	Χρονόμετρο

ΡΑ

³Μπορείτε να αλλάξετε αυτό το όνομα και να προσθέσετε αυτό ενός ατόμου στο επίκεντρο του δημόσιου διαλόγου στη χώρα σας ή αυτό ενός διεθνώς γνωστού δημόσιου προσώπου που συζητείται τη στιγμή που παρουσιάζετε αυτήν τη δραστηριότητα στο κοινό σας.

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Πώς βιώσατε τους γύρους κατά τους οποίους μιλούσατε στην πλάτη του συντρόφου σας αντί στο πρόσωπό του; ○ Τι μπορείτε να πάρετε από αυτή τη δραστηριότητα σχετικά με το φαινόμενο της διαδικτυακής ρητορικής μίσους; 	
Διαδικτυακή ρητορική μίσους: Ορισμός, εξοικείωση, εξοικείωση με όρους			
10 λεπτά	Σύντομη εισαγωγή σε διάφορες μορφές της Ρητορικής Μίσους	<p><u>Στόχος:</u> διερεύνηση όρων γύρω από το θέμα της διαδικτυακής ρητορικής μίσους και ευαισθητοποίηση σχετικά με τα διάφορα είδη της.</p> <p><u>Εργασία:</u> οι συμμετέχοντες θα πρέπει να σχηματίσουν ομάδες των 3-5 ατόμων. Κάθε ομάδα λαμβάνει διαφορετικούς όρους και έννοιες σχετικά με τη διαδικτυακή ρητορική μίσους. Η ομάδα έχει 5-10 λεπτά για να βρει εξηγήσεις για τους όρους, απαντώντας στις κατευθυντήριες ερωτήσεις: Τι είναι; Πού συμβαίνει; Από ποιον; Ξέρεις κανένα παράδειγμα; Αφού συζητήσουν τους όρους, κάθε ομάδα παρουσιάζει συνοπτικά τα ευρήματά της. Εάν χρειάζεται, εξηγήστε νομικά ζητήματα και άγνωστες έννοιες ή όρους.</p> <p>Λίστα προτεινόμενων όρων (μπορείτε να προσαρμόσετε τη λίστα για κάθε ομάδα, σύμφωνα με τα σενάρια παιχνιδιού που χρησιμοποιούνται): <i>shitstorm, body shaming, ρατσισμός, σεξισμός, LGBTIQ+, διακρίσεις, στερεότυπα, υποκίνηση μίσους, βία κ.λπ.</i></p> <p>Χρησιμοποιήστε τις ακόλουθες ιστοσελίδες με συχνές ερωτήσεις και απαντήσεις για να σας βοηθήσουν να προσδιορίσετε περαιτέρω ορισμένες βασικές έννοιες για την Ρητορική Μίσους: Ηνωμένα Έθνη: https://www.un.org/en/hate-speech/understanding-hate-speech/faqs; DW Akademie: https://akademie.dw.com/en/hate-speech-a-faq/a-19103744.</p>	Κάρτες με όρους και ορισμούς
10 λεπτά	Τι είναι η διαδικτυακή ρητορική μίσους;	<p><u>Στόχος:</u> εξοικείωση με τη Διαδικτυακή Ρητορική Μίσους και βασικές γνώσεις γύρω από διαφορετικές αντιλήψεις</p> <p><u>Εργασία:</u> οι συμμετέχοντες θα πρέπει να σχηματίσουν ομάδες των 3-5 ατόμων. Θα έχουν 5-10 λεπτά για να συζητήσουν τις ακόλουθες</p>	Χαρτί και στυλό

		<p>ερωτήσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Τι είναι για μένα η διαδικτυακή ρητορική μίσους για μένα; ○ Ξέρω κάποιο παράδειγμα; ○ Πώς θα την όριζα; ○ Πώς θα την εξηγούσα σε άλλους ανθρώπους; ○ Ποιες πιστεύετε ότι μπορεί να είναι οι συνέπειες της ρητορικής μίσους στους ανθρώπους που επηρεάζονται από αυτήν; <p>Χρησιμοποιήστε τις ακόλουθες ιστοσελίδες με συχνές ερωτήσεις και απαντήσεις για να σας βοηθήσουν να προσδιορίσετε περαιτέρω ορισμένες βασικές έννοιες για την Ρητορική Μίσους: Ηνωμένα Έθνη: https://www.un.org/en/hate-speech/understanding-hate-speech/faqs, DW Akademie: https://akademie.dw.com/en/hate-speech-a-faq/a-19103744</p>	
<p>ΠΑ</p> <p>10-15 λεπτά</p>	<p>Ρητορική μίσους εναντίον ελευθερίας του λόγου</p>	<p><u>Στόχος</u> : εξοικείωση με τη διάκριση ανάμεσα στη ρητορική μίσους και ελευθερίας του λόγου</p> <p><u>Εργασία</u> : Οι συμμετέχοντες πρέπει να σχηματίσουν ομάδες των 3-5 ατόμων. Θα έχουν 5-10 λεπτά για να συζητήσουν τις παρακάτω ερωτήσεις. Στη συνέχεια, παρουσιάστε στην ολομέλεια τα άρθρα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα ⁴και αντιπαραθέστε τα με όσα έχουν ειπωθεί στις ομάδες:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Γιατί είναι σημαντικό να αναλογιστούμε τα όρια μεταξύ της ελευθερίας του λόγου και της ρητορικής μίσους; ○ Ποια είναι η διαφορά, κατά τη γνώμη σας, μεταξύ της Ελευθερίας του Λόγου και της Ρητορικής Μίσους; ○ Πιστεύετε ότι πρέπει να υπάρχουν περιορισμοί στην ελευθερία 	<p>Χαρτί και στυλό. ερωτήσεις και ορισμοί (είτε δίνονται σε φύλλα εργασίας είτε προβάλλονται)</p>

⁴Πηγή: <https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention> ENG

		<p>του λόγου; Εάν ναι, σε ποια περίπτωση; Αν όχι, γιατί;</p> <p>Άρθρο 10 παράγραφος 1, Ελευθερία της έκφρασης - «Καθένας έχει δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης. Αυτό το δικαίωμα περιλαμβάνει την ελευθερία της γνώμης και της λήψης και μετάδοσης πληροφοριών και ιδεών χωρίς την παρέμβαση των δημοσίων αρχών και ανεξαρτήτως συνόρων. Το παρόν άρθρο δεν εμποδίζει τα κράτη να απαιτούν την αδειοδότηση ραδιοτηλεοπτικών, τηλεοπτικών ή κινηματογραφικών επιχειρήσεων.»</p> <p>Άρθρο 10 παράγραφος 2, Ελευθερία της έκφρασης - «Η άσκηση αυτών των ελευθεριών, εφόσον συνεπάγεται καθήκοντα και ευθύνες, μπορεί να υπόκειται σε τέτοιες διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή κυρώσεις που ορίζονται από το νόμο και είναι αναγκαίες σε μια δημοκρατική κοινωνία, προς το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας, της εδαφικής ακεραιότητας ή της δημόσιας ασφάλειας, για την πρόληψη αταξίας ή εγκλήματος, για την προστασία της υγείας ή της ηθικής, για την προστασία της φήμης ή των δικαιωμάτων άλλων, για την αποτροπή της αποκάλυψης πληροφοριών που λαμβάνονται εμπιστευτικά ή για τη διατήρηση της εξουσίας και της αμεροληψίας του δικαστικού σώματος.»</p> <p>Άρθρο 17, Απαγόρευση κατάχρησης δικαιωμάτων - «Τίποτα σε αυτή τη Σύμβαση δεν μπορεί να ερμηνευθεί ότι υπονοεί για οποιοδήποτε κράτος, ομάδα ή άτομο δικαίωμα να συμμετέχει σε οποιαδήποτε δραστηριότητα ή να εκτελέσει οποιαδήποτε πράξη που αποσκοπεί στην καταστροφή οποιοδήποτε από τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που αναφέρονται στο παρόν ή στον περιορισμό τους σε μεγαλύτερο βαθμό από αυτόν που προβλέπεται στη Σύμβαση.»</p>	
15 λεπτά`	5 μελέτες περίπτωσης	<u>Στόχος</u> : να σκεφτείτε και να αναγνωρίσετε την Διαδικτυακή Ρητορική Μίσους	Περιπτώσεις και ορισμός (είτε δίνονται

	<p>Εργασία : Παρουσιάστε στους συμμετέχοντες τις ακόλουθες μελέτες περίπτωσης. Ζητήστε τους να συζητήσουν εάν πρόκειται για επεισόδια ρητορικής μίσους ή όχι, εισάγοντάς τα στις κατηγορίες «Ναι», «Όχι», «Δεν ξέρω» και παρακινώντας την απάντησή τους. Μπορούν να εργαστούν είτε ατομικά είτε σε μικρές ομάδες (3-5 συμμετέχοντες).</p> <p>Αφού αξιολογήσετε τις περιπτώσεις, διαβάστε μαζί τους παρακάτω ορισμούς της ρητορικής μίσους, αντιπαραθέστε τις με τις απαντήσεις που δίνονται και συζητήστε τα αποτελέσματα.</p> <p>Συμβουλή : μπορείτε να εκτυπώσετε τρία χαρτόνια με τις τρεις κατηγορίες, να τα τοποθετήσετε στο έδαφος και να ζητήσετε από τους συμμετέχοντες να τοποθετηθούν δίπλα στο επιλεγμένο για κάθε περίπτωση που παρουσιάζεται.</p> <p>Οι μελέτες περίπτωσης</p> <p>Περίπτωση 1: Μια έφηβη (που ονομάζεται Α.) παρασύρει μια άλλη έφηβη (που ονομάζεται Β.) σε μια παγίδα και αρχίζει να τη χτυπά, ενώ ένας φίλος κινηματογραφεί την επίθεση. Η Α. δημοσιεύει το βίντεο στο <i>YouTube</i> καμαρώνοντας για το πώς κάνει την Β. ό,τι θέλει</p> <p>Περίπτωση 2: Ο Χ. σοκάρεται που μια ρατσιστική λέξη είναι γραμμένη σε ένα διαδικτυακό άρθρο. Θέλει να το επικρίνει αυτό και κάνει re-tweet αυτό το άρθρο στα Social Media και γράφει την εξής εισαγωγική παρατήρηση: «Μπορείς να το πιστέψεις; Είναι 2022 και εξακολουθούν να χρησιμοποιούν αυτή τη λέξη: [η συγκεκριμένη ρατσιστική βρισιά].”</p>	σε φύλλα εργασίας είτε προβάλλονται), χαρτόνια με κατηγορίες (προαιρετικά)
--	--	--

Περίπτωση 3: Κάτω από ένα άρθρο σχετικά με ένα έγκλημα που διέπραξε άτομο από το Αφγανιστάν, ένα άτομο δημοσιεύει αυτό το meme:

Περίπτωση 4: Ένα Ιδιωτικό μήνυμα σε μια γυναίκα που μιλάει στο Διαδίκτυο για κοινωνικά ζητήματα αναφέρει το εξής: «Πότε τελικά θα αντιγράψεις την Κ.*; Την ημέρα που θα ακούσω επιτέλους ότι είσαι νεκρή, θα το γιορτάζω τραγουδώντας όλη μέρα «ντινγκ ντονγκ, η μάγισσα πέθανε». Με τον ίδιο τρόπο που έκανα, όταν άκουσα ότι η Κ. είχε αυτοκτονήσει».

* Ο Κ. είναι ένα άτομο που αυτοκτόνησε μετά από διαδικτυακή παρενόχληση που κράτησε μήνες.

Περίπτωση 5: Κάποιος δημοσιεύει τους αριθμούς των αιτημάτων ασύλου του τρέχοντος έτους και το πλαισιώνει με την παρακάτω ανάρτηση: «Προστατέψτε την Ευρώπη! Οι εισβολείς έρχονται ξανά».

Ορισμοί της ρητορικής μίσους

Ορισμός 1 - Συμβούλιο της Ευρώπης, Επιτροπή Υπουργών, Σύσταση αριθ. (97) 20

[...] Ο όρος «ρητορική μίσους» νοείται ότι καλύπτει όλες τις μορφές

		<p>έκφρασης που διαδίδουν, υποκινούν, προωθούν ή δικαιολογούν φυλετικό μίσος, ξενοφοβία, αντισημιτισμό ή άλλες μορφές μίσους που βασίζονται στη μισαλλοδοξία, συμπεριλαμβανομένων: μισαλλοδοξίας που εκφράζεται από επιθετικό εθνικισμό και εθνοκεντρισμό, διακρίσεις και εχθρότητα κατά μειονοτήτων, μεταναστών και ατόμων μεταναστευτικής καταγωγής». Σημειώστε ότι «ο ορισμός του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη ρητορική μίσους καλύπτει «όλες τις μορφές έκφρασης», με άλλα λόγια, όχι μόνο μέσω του λόγου, αλλά και μέσω εικόνων, βίντεο ή οποιασδήποτε μορφής διαδικτυακής δραστηριότητας. Το Cyberhate είναι επομένως και ρητορική μίσους».⁵</p> <p>Ορισμός 2 - Η στρατηγική και το σχέδιο δράσης των Ηνωμένων Εθνών για τη ρητορική μίσους...</p> <p>... ορίζει τη ρητορική μίσους ως «[...] κάθε είδους επικοινωνία με λόγο, γραφή ή συμπεριφορά, που επιτίθεται ή χρησιμοποιεί υποτιμητική ή μεροληπτική γλώσσα σε σχέση με ένα άτομο ή μια ομάδα με βάση το ποιος είναι, με άλλα λόγια, με βάση τη θρησκεία, την εθνικότητα, την εθνότητα, τη φυλή, το χρώμα, την καταγωγή, το φύλο ή άλλους προσδιορισμούς ταυτότητας».</p> <p>«Η ρητορική μίσους αναφέρεται σε πραγματικούς, υποτιθέμενους ή τεκμαρτούς «προσδιορισμούς ταυτότητας» ενός ατόμου ή μιας ομάδας με την ευρεία έννοια: «θρησκεία, εθνικότητα, εθνότητα, φυλή, χρώμα, καταγωγή, φύλο», αλλά και οποιαδήποτε άλλα χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν ταυτότητα, όπως γλώσσα, οικονομική κατάσταση ή κοινωνική τάξη, αναπηρία, κατάσταση υγείας ή σεξουαλικός προσανατολισμός. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η ρητορική μίσους μπορεί να απευθύνεται μόνο σε άτομα ή ομάδες ατόμων. Ως εκ τούτου, δεν περιλαμβάνει την επικοινωνία με θεσμούς όπως τα κράτη και τα</p>	
--	--	--	--

⁵Πηγή: Keen, E., & Georgescu, M. (Επιμ.). (2020). Σελιδοδείκτες. Εγχειρίδιο για την καταπολέμηση της διαδικτυακής ρητορικής μίσους μέσω της εκπαίδευσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα (αναθ. εκδ.). Συμβούλιο της Ευρώπης, σελ. 148. Ανακτήθηκε από: <https://rm.coe.int/bookmarksen2020-web2/16809e5789>

		<p>αξιώματα ή τα σύμβολά τους, δημόσιους λειτουργούς, είτε θρησκευτικούς ηγέτες ή δόγματα πίστης».⁶</p> <p>Ορισμός 3 – INACH-Διεθνές δίκτυο κατά του μίσους στον κυβερνοχώρο</p> <p>«Η ρητορική μίσους είναι σκόπιμη ή ακούσια δημόσια μεροληπτική ή/και δυσφημιστική δήλωση. Σκόπιμη υποκίνηση μίσους ή/και βίας ή/και διαχωρισμού με βάση την πραγματική ή την αντιληπτή φυλή, εθνικότητα, γλώσσα, εθνικότητα, χρώμα δέρματος, θρησκευτικές πεποιθήσεις ή έλλειψη αυτών, φύλο, ταυτότητα φύλου, σεξουαλικό προσανατολισμό, πολιτικές πεποιθήσεις, κοινωνική θέση, ηλικία, ψυχική υγεία, αναπηρία, ασθένεια».⁷</p>	
Το Παιχνίδι Hate OUT!			
20 λεπτά	Ας παίξουμε: Hate Out!	<p>Στόχος : να γνωρίσετε διαφορετικές μορφές Διαδικτυακής Ρητορικής Μίσους και διαφορετικές μορφές αντιδράσεων σ' αυτή</p> <p>Εργασία : Συνδεθείτε και παίξτε το παιχνίδι Hate Out! και δείτε το σε κοινή προβολή. Επιλέξτε ένα σενάριο που να ταιριάζει στους συμμετέχοντες σας καθώς και στο θέμα που θέλετε να συζητήσετε. Μοιράστε κάρτες από 1 έως 5 σε κάθε συμμετέχοντα στην προετοιμασία. Εξηγήστε το παιχνίδι στους συμμετέχοντες και ξεκινήστε ένα επιλεγμένο σενάριο. Δώστε στους συμμετέχοντες αρκετό χρόνο για να εξοικειωθούν με την υπόθεση και να διαβάσουν τις συνομιλίες. Παρουσιάστε τις διαφορετικές επιλογές αντίδρασης στην τελευταία σελίδα και ζητήστε τους να κρατήσουν ένα φύλλο από το 1-5 ανάλογα με την αντίδραση που θα διάλεγαν. Κάντε κλικ στην αντίδραση που επέλεξαν οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες, για να δείτε ποιο θα είναι το αποτέλεσμα και η επίδραση στην κοινότητα. Μπορείτε να το επαναλάβετε με όσα σενάρια</p>	Προτζέκτορας, κάρτες (1-5) για κάθε συμμετέχοντα

⁶Πηγή: Ηνωμένα Έθνη (η). Εχθρικός λόγος. Κατανόηση της ρητορικής μίσους. Ανακτήθηκε από: <https://www.un.org/en/hate-speech/understanding-hate-speech/what-is-hate-speech>

⁷Πηγή: INACH. Ευθυγράμμιση του Διαδικτύου με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (η). Τι είναι το μίσος στον κυβερνοχώρο και γιατί θέλουμε να το αντιμετωπίσουμε. Ανακτήθηκε από <http://www.inach.net/cyber-hate-definitions>

		<p>θέλετε. Συζητήστε με τους συμμετέχοντες γιατί επέλεξαν μια αντίδραση και πώς ένιωσαν όταν την επέλεξαν. Προσκαλέστε τους να παίξουν το παιχνίδι και δοκιμάστε διαφορετικές επιλογές! Συμβουλή: αφού επιλέξετε μια απάντηση, μπορείτε επίσης να συζητήσετε μαζί τους διαφορετικές στρατηγικές για την αντιμετώπιση της Διαδικτυακής Ρητορικής Μίσους, για παράδειγμα: διερεύνηση/πρόκληση με ερωτήσεις, δήλωση αναγκών/αξιών. Προσθέστε νέες προοπτικές. Υπερβάλλετε/ερεθίστε/παρεξηγήστε εσκεμμένα. Ψάξτε για κοινούς τόπους. Θέστε ερωτήσεις για τις πηγές. Αναγνωρίστε το συναίσθημα του άλλου.</p>	
Απολογισμός, Κλείσιμο, Ολοκλήρωση			
10 λεπτά	Ενδυνάμωση καναλιών μέσω κοινωνικής δικτύωσης	<p><u>Στόχος</u>: απολογισμός, συζήτηση τρόπων υποστήριξης και ενδυνάμωσης του κοινού μετά το παιχνίδι. <u>Εργασία</u>: σχηματίστε ομάδες 3-4 ατόμων και πείτε τους να αναζητήσουν ακτιβιστές μέσω κοινωνικής δικτύωσης που συμμετέχουν στην καταπολέμηση της Ρητορικής Μίσους και της Διαδικτυακής Ρητορικής Μίσους. Ζητήστε τους στη συνέχεια να εξηγήσουν γιατί τους επέλεξαν και γιατί πιστεύουν ότι η δουλειά τους είναι σχετική και επιδραστική. <u>Συμβουλή</u>: συζητήστε τις διαθέσιμες τοπικές δομές υποστήριξης!</p>	Μία συσκευή ανά ομάδα για τη διεξαγωγή της έρευνας (π.χ. smartphone, tablet, φορητός υπολογιστής)
10 λεπτά	Ομαδική συζήτηση	<p><u>Στόχος</u>: απολογισμός και συζήτηση για το τι έχουν μάθει καθώς και τα επόμενα βήματα δράσης <u>Εργασία</u>: συζητήστε τις ακόλουθες ερωτήσεις με την ομάδα σας:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Τι σας άρεσε/τι δεν σας άρεσε στις δραστηριότητες; ○ Τι μάθατε από τις δραστηριότητες ρητορικής μίσους και το παιχνίδι Hate Out; ○ Ποιες πτυχές της ρητορικής μίσους διερευνώνται στο παιχνίδι Hate Out;⁸ ○ Τι είδους αλλαγή μπορεί να φέρει κάθε δραστηριότητα; 	-

⁸Χρησιμοποιήστε αυτήν την ερώτηση εάν έχετε παίξει τουλάχιστον 3 διαφορετικά σενάρια.

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Τι μπορούμε να κάνουμε για τη διαδικτυακή ρητορική μίσους; Τι ακολουθεί? 	
10 λεπτά	Κουίζ	<p><u>Στόχος</u>: αξιολόγηση του τι έχουν μάθει η συμμετέχοντες χάρη στις προτεινόμενες δραστηριότητες</p> <p><u>Εργασία</u>: παρουσιάστε ένα κουίζ (μέγ. 10 ερωτήσεις) για τη ρητορική μίσους σύμφωνα με τις δραστηριότητες που αποφασίσατε να εφαρμόσετε και τα σενάρια του παιχνιδιού Hate Out! που παίξατε. Συζητήστε στην ολομέλεια τις απαντήσεις που δόθηκαν.</p> <p><u>Συμβουλή</u>: μπορείτε να αφήσετε τους συμμετέχοντες να παίξουν είτε ατομικά είτε σε μικρές ομάδες (2-3 άτομα). Για να κάνετε τη δραστηριότητά σας πιο ελκυστική, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μια διαδραστική πλατφόρμα όπως το Kahoot! ή το Mentimeter.</p>	<p>Για το διαδραστικό κουίζ: υπολογιστής για παρουσίαση και προβολέας. smartphone/tablet (τουλάχιστον 1 ανά παίκτη/ομάδα)</p>

7. Πού μπορώ να μάθω περισσότερα για τη ρητορική μίσους και τη ρητορική μίσους στο Διαδίκτυο;

Η ρητορική μίσους και η διαδικτυακή ρητορική μίσους είναι πολύ γενικά θέματα που μπορεί να τα δει κανείς από πολλές διαφορετικές οπτικές γωνίες, ανάλογα και με την ομάδα που επηρεάζεται από αυτήν. Όταν στοχεύετε να αντιμετωπίσετε την διαδικτυακή ρητορική μίσους, είναι σημαντικό να γνωρίζετε τα δεδομένα σας. Επομένως, εδώ θα βρείτε μια λίστα με πηγές που είναι ανοιχτές στο ευρύ κοινό ώστε να εμβαθύνετε τις γνώσεις σας σχετικά με τα γενικότερα θέματα καθώς και τις συγκεκριμένες περιπτώσεις ρητορικής μίσους που αναφέρονται στα σενάρια του παιχνιδιού Hate Out!

Τι είναι η ρητορική μίσους	
A Γ Γ Λ I K A	<ul style="list-style-type: none"> ○ Συμβούλιο της Ευρώπης: https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/hate-speech ○ Ηνωμένα Έθνη: https://www.un.org/en/hate-speech; Ενημερωτικό φύλλο: https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/notohate_fact_sheets_en.pdf ○ Ηνωμένα Έθνη Ρητορική μίσους και επεξήγηση των συνεπειών Τι μπορείτε να κάνετε για να αποτρέψετε την επόμενη θηριωδία: https://www.youtube.com/watch?v=bQeoUQa3MiU ○ Facing Facts: https://www.facingfacts.eu/; Κανάλι YouTube: https://www.youtube.com/@facingfacts3196 ○ No Hate Ninja Project Μια ιστορία για τις γάτες, τους μονόκερους και τη ρητορική μίσους: https://www.youtube.com/watch?v=8L69ARgV6KI
B O Y Λ Γ A P I K A	<ul style="list-style-type: none"> ○ Βιβλιοθήκη Positive Messengers με αναφορές σχετικά με τη ρητορική μίσους: https://positivemessengers.net/bg/%D0%B1%D0%B8%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0.html ○ Βίντεο: Πώς να αναγνωρίσετε τη ρητορική μίσους: https://www.youtube.com/watch?v=rLrV2y-qvIw&t=2s
K P O A T I K A	<ul style="list-style-type: none"> ○ House of Human Rights Zagreb - Πώς να αναγνωρίσετε τη ρητορική μίσους και να αντιδράσετε σε αυτήν; https://www.kucaljudskihprava.hr/2018/11/28/kako-prepoznati-govor-mrznje-i-reagirati-na-njega/ ○ Αστυνομία Split-Dalmatia - Πείτε ΟΧΙ στη ρητορική μίσους. https://splitsko-dalmatinska-policija.gov.hr/UserDocsImages/PU_SD/savjeti/Reci%20NE%20govoru%20mr%C5%BEnje.pdf ○ Vilović, G. (2011). Εχθρικός λόγος. Πολιτική ανάλυση: τριμηνιαία έκδοση για την κροατική και διεθνή πολιτική, 2 (6), 68-70. https://hrcak.srce.hr/file/259211 ○ Οργανισμός Ηλεκτρονικών Μέσων Κροατίας - Ρυθμιστικές αρχές μέσων ενημέρωσης και ρητορική μίσους. https://www.aem.hr/wp-content/uploads/2019/01/AEM-Medijska-regulatorna-tijela-i-govor-mr%C5%BEnje.pdf

ΠΑ

	<ul style="list-style-type: none"> ○ IUS-INFO - Ρητορική μίσους στα κοινωνικά δίκτυα μέσω της πρακτικής sudoku. https://www.iusinfo.hr/aktualno/u-sredistu/govor-mrznje-na-drustvenim-mrezama-kroz-sudsku-praksu-44756
Γ Ε Ρ Μ Α Ν Ι Κ Α	<ul style="list-style-type: none"> ○ https://www.schnellerkonter.at/ueberhass ○ https://www.saferinternet.at/fileadmin/categorized/Materialien/Flyer_Hass_im_Netz.pdf ○ https://www.amadeu-antonio-stiftung.de/wp-content/uploads/2018/08/hatespeech-1.pdf
Ε Λ Λ Η Ν Ι Κ Α	<ul style="list-style-type: none"> ○ Αναγνωρίζοντας τη Ρητορική Μίσους https://saferinternet4kids.gr/wp-content/uploads/2021/05/HATE_SPEECH_EDUCATORS2.pdf ○ ΡΗΤΟΡΙΚΗ ΜΙΣΟΥΣ Εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα κατά της ρητορικής μίσους, της μισαλλοδοξίας και των διακρίσεων https://actionaid.gr/sites/default/files/BET_pdf/BET-%CE%A1%CE%B7%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%9C%CE%AF%CF%83%CE%BF%CF%85%CF%82.pdf ○ https://www.youtube.com/watch?v=aBzXZz4F0sg βίντεο του προγράμματος sophism ○ https://saferinternet4kids.gr/wp-content/uploads/2018/05/hate-speech-per-page.pdf pdf από saferinternet4kids. ○ https://sophism.media.uoa.gr/index.php/portal/174/?g1=gr&g2=portal&g3=174
Ι Τ Α Λ Ι Κ Α	<ul style="list-style-type: none"> ○ Επιτροπή Jo Cox – Η πυραμίδα του μίσους στην Ιταλία: https://www.camera.it/application/xmanager/projects/leg17/attachments/shadow_primapagina/file_pdfs/000/007/099/Jo_Cox_Piramide_odio.pdf ○ Εθνικό Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Ρητορικής Μίσους και των Φαινομένων: https://www.retecontrolodio.org/ ○ Τα δικαιώματα VOX και ο χάρτης της μισαλλοδοξίας: http://www.voxdiritti.it/ ○ O Federico Faloppa για το Treccani: https://www.treccani.it/magazine/lingua_italiana/speciali/Hate_speech/01_Faloppa.html ○ Μανιφέστο μη εχθρικής επικοινωνίας: https://paroleostili.it/, διδακτικό υλικό: https://paroleostili.it/materiale-didattico/ ○ Vera Gheno Από τις εχθρικές λέξεις στις λέξεις TEDxYouth@Bologna: https://www.youtube.com/watch?v=dMGtm94GgvA ○ Vera Gheno Η δύναμη των σωστών λέξεων TEDxMontebelluna: https://www.youtube.com/watch?v=BTZq2q_Cicg
Ρ Ο Υ Μ Α Ν Ι Κ Α	

Πώς να ανταποκριθείτε και να αντιμετωπίσετε τη διαδικτυακή ρητορική μίσους

- Κώδικας Δεοντολογίας της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης διαδικτυακής ρητορικής μίσους: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-code-conduct-countering-illegal-hate-speech-online_en (EN + 22 ακόμη γλώσσες)
- Συμβούλιο της Ευρώπης και Κίνημα Χωρίς ρητορική μίσους | Σελιδοδείκτες – Ένα εγχειρίδιο για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους μέσω της εκπαίδευσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα: <https://www.coe.int/en/web/no-hate-campaign/bookmarks-connexions> (περισσότερες πηγές στα Παραρτήματα, + 22 άλλες γλώσσες, συμπεριλαμβανομένων των γερμανικών, ελληνικών, ιταλικών και ρουμάνικων)
- Συμβούλιο της Ευρώπης και Κίνημα Χωρίς ρητορική μίσους | Μπορούμε! Ανάλυση δράσης κατά της ρητορικής μίσους μέσω αντίθετων και εναλλακτικών αφηγήσεων: <https://www.coe.int/en/web/no-hate-campaign/we-can-alternatives>
- Συμβούλιο της Ευρώπης | Οδηγός για τα ανθρώπινα δικαιώματα για χρήστες του Διαδικτύου: <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/guide-to-human-rights-for-internet-users> (+ 15 άλλες γλώσσες, συμπεριλαμβανομένων των βουλγαρικών, γερμανικών, ελληνικών και ιταλικών).
- UNESCO | 5 τρόποι αντιμετώπισης της ρητορικής μίσους στα μέσα ενημέρωσης μέσω της ηθικής και της αυτορρύθμισης: <https://en.unesco.org/5-ways-to-counter-hate-speech>
- 5 τρόποι για να αντιμετωπίσετε τη διαδικτυακή ρητορική μίσους: <https://www.youtube.com/watch?v=77j7Wfussrc>

A
Γ
Γ
Λ
I
Κ
Α

ΠΑ

B
O
Y
Λ
Γ
Α
P
Κ
A

https://positivemessengers.net/bg/creative_bg.html
<https://gramoten.li/%d0%bd%d0%b0%d1%80%d1%8a%d1%87%d0%bd%d0%b8%d1%86%d0%b8/> - Πόροι για εκπαιδευτικούς, σχέδια μαθημάτων, εγχειρίδια και εργαλεία

Κ
P
O
A
T
I
Κ
A

- Συνήγορος του Πολίτη της Κροατίας - Αντιμέτωπη διαδικτυακών απειλών και ρητορικής μίσους: Η κοινή μας ευθύνη <https://www.ombudsman.hr/en/countering-online-threats-and-hate-speech-our-common-responsibility/>
- Συμβούλιο της Ευρώπης - Πρόσθετο πρωτόκολλο στη σύμβαση για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο, σχετικά με την ποινικοποίηση πράξεων ρατσιστικού και ξενοφοβικού χαρακτήρα που διαπράττονται μέσω συστημάτων υπολογιστών. <https://rm.coe.int/168008160f>
- Κέντρο Μελετών Ειρήνης Ζάγκρεμπ - Πώς να αναγνωρίσετε τη ρητορική μίσους και να αντιδράσετε σε αυτήν <https://www.cms.hr/hr/suzbijanje-diskriminacije/kako-prepoznati-govor-mrznje-i-reagirati-na-njega>

Γ
E
P
M
A
N

- **Που μπορεί κανείς να κάνει καταγγελία**
Συμβουλευτικό κέντρο ZARA #AgainstHassimNetz <https://zara.or.at/de/beratungsstellen>
Rat auf Draht (για παιδιά και νέους) www.rataufDraht.at
Stopline (στην περίπτωση της εθνικοσοσιαλιστικής επανενεργοποίησης και απεικονίσεων σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων) www.stopline.at

ΠΑ

I K A	<ul style="list-style-type: none"> ○ Αντιδρώντας στη Ρητορική Μίσους https://www.schnellerkonter.at/ https://www.saferinternet.at/fileadmin/categorized/Materialien/Aktiv_gegen_Hasspostings_Leitfaden.pdf
E Λ	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ένα εγχειρίδιο για την καταπολέμηση της Ρητορικής Μίσους στο Διαδίκτυο μέσα από την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα https://book.coe.int/en/human-rights-democratic-citizenship-and-interculturalism/6984-pdf-bookmarks-greek-version.html ○ Που μπορεί κανείς να κάνει καταγγελία https://www.safeline.gr/ https://rvrn.org/el/ Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας https://www.synigoros.gr/el/category/synhgoros-toy-polith ο συνήγορος του πολίτη ○ Αντιδρώντας στη Ρητορική Μίσους https://sophism.media.uoa.gr/gr/education/confront-hate-speech/ https://moj.gov.gr/wp-content/uploads/2022/08/GUIDE-LAST.pdf οδηγός για θύματα εγκλημάτων μίσους (περιλαμβάνει και την ρητορική μίσους) 16806f9ac4 (coe.int) εγχειρίδιο του nohate στα ελληνικά
I T A Λ I Κ A	<p>Διεθνής Αμνηστία Contrasto all'Online Hate Speech: https://www.amnesty.it/campagne/contrasto-allhate-speech-online/</p>
P	
Hate Speech and Freedom of Speech	
A Γ Γ Λ I Κ A	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ηνωμένα Έθνη Ρητορική μίσους εναντίον ελευθερίας του λόγου: https://www.un.org/en/hate-speech/understanding-hate-speech/hate-speech-versus-freedom-of-speech#:~:text=%E2%80%9CAH%20αντιμετώπιση%20μίσους%20ομιλίας%20δεν%20είναι%20απαγορευμένη%20κάτω%20από%20διεθνές%20νόμο.%E2%80%9D ○ Δημοσιογράφοι χωρίς σύνορα (διεθνής μη κερδοσκοπική ΜΚΟ με στόχο τη διασφάλιση του δικαιώματος στην ελευθερία της ενημέρωσης): https://rsf.org/en ○ Άρθρο 19 (διεθνής ένωση ανθρωπίνων δικαιωμάτων που προωθεί και υπερασπίζεται την ελευθερία της έκφρασης και της ενημέρωσης): https://www.article19.org/; Σελίδα στο Facebook: https://www.facebook.com/ARTICLE19org/ ○ Ακαδημία Πολιτών Τι είναι η ελευθερία της έκφρασης και τι η ρητορική μίσους;: https://www.youtube.com/watch?v=BZBP8JZOLSU
B O Υ Λ Γ A	<ul style="list-style-type: none"> ○ Βίντεο Πώς να αναφέρετε HS: https://www.youtube.com/watch?v=MsDkQM58204

PA

P I K A	
K P O A T I K A	<ul style="list-style-type: none"> ○ Munivrana Vajda, M., & Šurina Marton, A. (2016). Πού τελειώνουν τα όρια της ελευθερίας της έκφρασης και πού αρχίζουν η ρητορική μίσους; Ανάλυση της κροατικής νομοθεσίας και πρακτικής υπό το πρίσμα των ευρωπαϊκών νομικών προτύπων. <i>Κροατική Yearbook for Criminal Sciences and Practice</i>, 23 (2), 435-467. https://hrcak.srce.hr/file/261534 ○ House of Human Rights Zagreb - Ελευθερία έκφρασης και ρητορική μίσους στο ψηφιακό περιβάλλον. https://www.kucaljudskihprava.hr/2019/12/20/sloboda-izrazavanja-i-govor-mrznje-u-digitalnom-okruzenju/ ○ Γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας - Ελευθερία έκφρασης και ρητορική μίσους - πού είναι η γραμμή; https://www.medijskapismenost.hr/sloboda-izrazavanja-i-govor-mrznje-gdje-je-granica/
Γ Ε Ρ Μ Α Ν Ι Κ Α	<ul style="list-style-type: none"> ○ 13 ερωτήσεις – Πρέπει να υπάρχουν περισσότεροι κανόνες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης; (Γερμανικά με υπότιτλους): https://www.youtube.com/watch?v=-OcuMBv4nk8 ○ Ρητορική μίσους και ψευδείς ειδήσεις Fragen und Answeren (amadeu-antonio-stiftung.de)
Ε Λ Λ Η Ν Ι Κ Α	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ένα εγχειρίδιο για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο μέσα από την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα https://book.coe.int/en/human-rights-democratic-citizenship-and-interculturalism/6984-pdf-bookmarks-greek-version.html ○ https://www.youtube.com/watch?v=FnYGwevy3mY&t=20s video Λέξεις του προγράμματος Sophism ○ #PSOFOS: Η Ρητορική του Μίσους στα Social Media SOCIETY UNCENSORED - YouTube η συζήτηση στο ίδρυμα Ωνάση για τη ρητορική μίσους και τα όρια της ελευθερίας του λόγου ○ https://www.researchgate.net/publication/335030294_Eleutheria_tou_logou_kai_retorike_tou_misous μικρό άρθρο στο περιοδικό Σύγχρονα Θέματα
Ι Τ Α Λ Ι Κ Α	<ul style="list-style-type: none"> ○ Διεθνής Αμνηστία Ρητορική μίσους - Χωρίς ρητορική μίσους: https://www.youtube.com/watch?v=yT9MjxOVWE4 ○ VOX Ρητορική μίσους, αξιοπρέπεια και ελευθερία έκφρασης: το «σφιχτό των όπλων» μεταξύ κρατών και γιγάντων του διαδικτύου: http://www.voxdiritti.it/hate-speech-dignita-e-liberta-di-associazione-il-braccio-tou-sidero-metaxu-kraton-kai-giganton-tou-istou/
P	
<p>Ρητορική μίσους με βάση την εθνικότητα, την εθνικότητα, τη θρησκεία, το φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, τα φυσικά χαρακτηριστικά και άλλες προσωπικές πτυχές</p>	

ΠΑ

<p>A Γ Γ Λ I K A</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ ECRI (Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας): https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance ○ Ρατσισμός, μισαλλοδοξία, ρητορική μίσους: συλλογή σχετικών κειμένων που εγκρίθηκε από την Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης: https://assembly.coe.int/LifeRay/EGA/NoHate/RacismIntoleranceHateSpeech-EN.pdf ○ Συμβούλιο της Ευρώπης, σεμινάριο για τη σεξιστική ρητορική μίσους: https://rm.coe.int/16806cac1f ○ ILGA Europe (International Lesbian and Gay Association): https://www.ilga-europe.org/ ○ Άρθρο 19 Απάντηση στη ρητορική μίσους κατά των LGBTQI+ ατόμων (έγγραφο πολιτικής): https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/responding_to_hate_speech_against_lgbti_people.pdf ○ Ζώντας χωρίς ντροπή: Πώς μπορούμε να ενδυναμώσουμε τον εαυτό μας Whitney Thore TEDxGreensboro: https://www.youtube.com/watch?v=aaXBYcfVYZM (EN με sub) ○ Καθημερινό Βλέμμα: https://www.everydaylookism.com/ ○ No Hate Speech Network: https://www.facebook.com/nohatespeechnetwork
<p>B O Υ Λ Γ Α P I K A</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ https://www.sofia-da.eu/images/resources/D2.2_Report-mapping_SDA_F_BG.pdf
<p>K P O A T I K A</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Άρθρο 20 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα - Υποκίνηση σε βία ή μίσος https://pravamanjina.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/pdf/medjunarodni/medjunarodni_pakt_o_gradjanskim_i_politickim_pravima.pdf ○ Άρθρο 325 του Ποινικού Κώδικα της Κροατίας - Δημόσια υποκίνηση σε βία και μίσος https://www.zakon.hr/z/98/Kazneni-zakon ○ Άρθρο 14 του νόμου περί ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης της Κροατίας https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_10_111_1942.html
<p>Γ E P M A N I K A</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Το μίσος είναι τυχαίο - Χωρίς ρητορική μίσους http://www.youtube.com/watch?v=mZGjCU12Fg&list=PLd-kpD2Bvamp4u0gIOZcaFiem8nbfZHgR
<p>E Λ Λ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Καταπολέμηση του ομοφοβικού και τρανσφοβικού εκφοβισμού στα σχολεία https://www.pi.ac.cy/pi/files/epimorfosi/antiratsistiki/HOMBAT_GUIDE.pdf ○ Αρχή – Pharm Project (usal.es)

H N I K A	<ul style="list-style-type: none"> ○ Γιατί η γλώσσα που χρησιμοποιούμε για τους πρόσφυγες έχει σημασία Διεθνής Αμνηστία - Ελληνικό Τμήμα (amnesty.gr) ○ 1680a818a0 (coe.int) τελευταία έκθεση ECRI για την Ελλάδα
I T A Λ I K A	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ufficio Nazionale Antidiscriminazioni Razziali (UNAR): https://www.unar.it/portale/home ○ Associazione Carta di Roma: https://www.cartadiroma.org/?_gl=1%2A96xqxu%2A_up%2AMQ..%2A_ga%2AMTgyODgxNjlyOC4xNjk1MTE1MTk1%2A_ga_IWT7JLRE91%2AMTY5NTExNTE5NC4xLjEuMTY5NTExNTIyMS4wLjAuMA ○ Διεθνής Αμνηστία Barometro dell'odio – sessismo da tastiera: https://www.amnesty.it/barometro-dellodio-sessismo-da-tastiera/#ricerca ○ No Hate Speech Movement Italia: https://www.instagram.com/nohatespeechit/
P O Y M A N I K A	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ηνωμένα Έθνη Ρουμανία: Απωθώντας τη ρητορική μίσους κατά των Ρομά - Πείτε #NoToHate: https://media.un.org/en/asset/k1q/k1qh5u9nr9 (EN/RO με EN sub) ○ No Hate Speech Romania: https://www.facebook.com/nohatespeechro/

8. Πηγές για να μάθετε περισσότερα

Δεν χρειάζεται να γίνονται όλα από την αρχή! Εδώ θα βρείτε μια λίστα με περαιτέρω πληροφορίες και εκπαιδευτικούς πόρους που μπορούν να είναι είτε έτοιμοι προς χρήση είτε εύκολα προσαρμόσιμοι ανάλογα με το πλαίσιο, τον τύπο του κοινού και την εκπαίδευση/εκδήλωση που σκοπεύετε να προγραμματίσετε.

Μανιφέστο για τα MME και τη Μετανάστευση - Σύνοψη	
Περιγραφή	Μανιφέστο για τη μετανάστευση και την εκπροσώπησή της στα MME με συστάσεις
Τύπος πόρου	Έγγραφο
Σύνδεσμοι	https://mediaforinclusion.eu/wp-content/uploads/2021/11/speak-up-manifesto-executive-summary-final-2.pdf
Πηγή	Έργο Μίλα!
Γλώσσες	EN
Εισαγωγή στις κατευθυντήριες γραμμές για τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας	
Περιγραφή	Οδηγίες με πηγές και σχετικά με τον γραμματισμό στα Μέσα και την Πληροφορική (MIL).
Τύπος πόρου	Κατευθυντήριες γραμμές
Σύνδεσμοι	https://mediaforinclusion.eu/wp-content/uploads/2020/11/speak-up-guidelines-3-introduction-to-mil-2020-karpos.pdf
Πηγή	Έργο Μίλα!
Γλώσσες	EN
Πρόγραμμα σπουδών για εκπαίδευση εκπαιδευτή στα μέσα ενημέρωσης και την ψηφιακή παιδεία – ρόλος και δυνατότητα έκφρασης του MIL για τα ανθρώπινα δικαιώματα	
Περιγραφή	Πρόταση προγράμματος σπουδών για εκπαιδευτικούς, δασκάλους και βιβλιοθηκονόμους, σε συνεργασία με ενήλικες. Στόχος του είναι να αποτελέσει έναν ολοκληρωμένο οδηγό για τη διάρθρωση ενός μαθήματος 15-24 ωρών για τα μέσα ενημέρωσης και τον ρόλο τους με μια πρακτική προσέγγιση που να εφαρμόζεται σε ένα ευρύ επαγγελματικό κοινό.
Τύπος πόρου	Εγχειρίδιο
Σύνδεσμοι	https://mediaforinclusion.eu/the-project/curriculum-for-teaching-mil/
Πηγή	Ομαδοποιήστε! - Έργο MME για εκπαίδευση ενηλίκων
Γλώσσες	EN, FR, IT, EL, PT
Εργαλειοθήκη για τα μέσα και την πληροφοριακή παιδεία	
Περιγραφή	Συλλογή 29 Εργαλείων MIL χωρισμένα σε 5 διαφορετικές κατηγορίες (παραγωγή μέσων ενημέρωσης, ψεύτικες ειδήσεις/παραπληροφόρηση, κριτική σκέψη MIL, ρητορική μίσους, διακρίσεις και στερεότυπα και ασφάλεια στο διαδίκτυο, ιδιωτικότητα και ηθική) και που περιλαμβάνουν διαφορετικές

	μορφές (παιχνίδια, εγχειρίδια, ιστοσελίδες, κλπ.).
Τύπος πόρου	Εργαλειοθήκη (να συνδυαστεί με το πρόγραμμα σπουδών Team Up!)
Σύνδεσμο ς	https://mediaforinclusion.eu/the-project/media-and-information-literacy-mil-toolkit/
Πηγή	Ομαδοποιήστε! - Έργο MME για εκπαίδευση ενηλίκων
Γλώσσες	EN, FR, IT, EL, PT
Εγχειρίδιο καλών πρακτικών για προετοιμασία MIL	
Περιγραφή	Μια συλλογή καλών πρακτικών που στοχεύει να υποστηρίξει με: μια σειρά βασικών ικανοτήτων MIL, με εισαγωγή και τις κύριες έννοιες για κάθε θέμα, επιλεγμένα και προτεινόμενα εργαλεία MIL, συμπεριλαμβανομένων περιγραφών ορισμένων καλών πρακτικών, συμβουλές και οδηγίες για τη διεξαγωγή συνεδριών MIL ενσωματωμένες σε ένα εργαστήριο ή μια συνάντηση κοινότητας.
Τύπος πόρου	Οδηγίες (για χρήση με το Team Up! Toolkit και το πρόγραμμα σπουδών)
Σύνδεσμο ς	https://mediaforinclusion.eu/the-project/good-practices-for-mil-trainings/
Πηγή	Ομαδοποιήστε! - Έργο MME για εκπαίδευση ενηλίκων
Γλώσσες	EN, FR, IT, EL, PT
Βιβλιοθήκη IN-EDU	
Περιγραφή	Εκπαιδευτικοί πόροι για διαφορετικά θέματα (συνιστώνται ιδιαίτερα: παρά-πληροφόρηση, ψευδείς ειδήσεις, θεωρίες συνωμοσίας, φήμες, ριζοσπαστικοποίηση), μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (ηλεκτρονική παρουσία, ηλεκτρονική φήμη, στερεότυπα και ρητορική μίσους, ελευθερία έκφρασης, δημοκρατία και ανθρώπινα δικαιώματα), γωνιά ειδικών με βίντεο σχετικά με τη ρητορική μίσους, την παρά-πληροφόρησης, "Pills on MIL" (μικρά βίντεο για το MIL).
Τύπος πόρου	Εγχειρίδιο, ενημερωτικά βίντεο
Σύνδεσμο ς	https://in-eduproject.eu/library.html
Πηγή	IN-EDU - κοινότητες χωρίς αποκλεισμούς μέσω του έργου εκπαίδευσης στα μέσα επικοινωνίας και κριτικής σκέψης
Γλώσσες	BG, EN, FR, HR, IT, SI,
Βιβλιοθήκη Positive Messengers	
Περιγραφή	Κιτ εκπαίδευσης για την καταπολέμηση του Διαδικτυακής Ρητορικής Μίσους. Έκθεση σχετικά με τη Διαδικτυακή Ρητορική Μίσους, τη συγκριτική έκθεση του νομικού πλαισίου και την ανάλυση περιεχομένου σε συγκεκριμένα εθνικά πλαίσια (Βουλγαρία, Κροατία, Τσεχική Δημοκρατία, Ελλάδα, Ρουμανία, Αγγλία, Ιταλία). πρόσθετα υλικά όπως: νομοθεσία, κανονισμοί και οδηγίες, θετικές μέθοδοι, εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
Τύπος πόρου	Εγχειρίδιο, κάνω ΑΝΑΦΟΡΑ
Σύνδεσμο	https://positivemessengers.net/en/library.html

ς	
Πηγή	Θετικοί αγγελιοφόροι για την αντιμετώπιση του διαδικτυακού προγράμματος ρητορικής μίσους
Γλώσσες	BG, CS, EL, EN, HR, IT, RO
Οδηγίες πολιτικής AMeLiE	
Περιγραφή	Οδηγίες για τη μεταφορά σε άλλα πλαίσια της μεθοδολογίας του έργου AMeLiE, συγκεκριμένα με τη χρήση εργαλείων ΤΠΕ κοινωνικής δικτύωσης με τεχνικές μάθησης από ομοτίμους και crowdsourcing για την εκπαίδευση των σχολικών κοινοτήτων σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο.
Τύπος πόρου	Κατευθυντήριες γραμμές
Σύνδεσμοι	https://www.amelioproject.eu/results/
Πηγή	Έργο AmeLiE
Γλώσσες	DE, EL, EN, IT, RO
Πλατφόρμα AMeLiE (μάθημα και δίκτυο)	
Περιγραφή	Πλατφόρμα προσβάσιμη σε όλα τα σχολεία και τις εκπαιδευτικές κοινότητες του δικτύου AMeLiE, με περιεχόμενο χρήσιμο για την αντιμετώπιση του θέματος της διαδικτυακής ρητορικής μίσους, δυνατότητα συζήτησης υποθέσεων και υλοποίησης πρωτοβουλιών από κάτω προς τα πάνω.
Τύπος πόρου	Πλατφόρμα
Σύνδεσμοι	https://platform.amelioproject.eu/
Πηγή	Έργο AmeLiE
Γλώσσες	DE, EL, EN, IT, RO
Εγχειρίδιο Hatebusters	
Περιγραφή	Αναλυτικό εγχειρίδιο για τον τρόπο καταπολέμησης της ρητορικής μίσους και του διαδικτυακού εκφοβισμού
Τύπος πόρου	Εγχειρίδιο
Σύνδεσμοι	https://hatebusters.erasmus.site/wp-content/uploads/2021/07/Hatebusters Guide 2021 Final english Version.pdf
Πηγή	Έργο Hatebusters
Γλώσσες	DA, DE, EL, EN, IT, PL
Εγχειρίδιο Silence Hate	
Περιγραφή	Αναλυτικό εγχειρίδιο για εκπαιδευτικούς
Τύπος πόρου	Εγχειρίδιο
Σύνδεσμοι	EL: https://silencehate.cospe.org/wp-content/uploads/2019/11/SH_Manual_compressed-1.pdf ; EL: https://silencehate.cospe.org/materials/ ; IT:

	https://www.silencehate.it/category/materiali-scaricabili/
Πηγή	Έργο Silence Hate
Γλώσσες	EL, EN, IT